

**سازمان‌های مردم‌نهاد و
پیشگیری از تکرار جرم**

سعیده رضائیان

۱۳۹۹

سرشناسه	: رضائیان، سعیده، ۱۳۷۰ -
عنوان و نام پدیدآور	: سازمان‌های مردم نهاد و پیشگیری از تکرار جرم/سعیده رضائیان.
مشخصات نشر	: نشر کیسان، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۱۲۴ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۷۲۹۳-۰۸-۱ ریال ۳۰۰۰۰۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: سازمان‌های غیردولتی -- ایران -- جنبه‌های اجتماعی -- نمونه‌پژوهی
موضوع	: Non-governmental organizations -- Social aspects -- Iran -- Case studies
موضوع	: قربانیان جرم و جنایت -- ایران -- حمایت -- نمونه‌پژوهی
موضوع	: Victims of crimes -- Protection-- Iran -- Case studies
موضوع	: پیمایش‌های پیشگیری از جرم و جنایت -- ایران
موضوع	: Crime prevention surveys -- Iran
رده بندی کنگره	: H۳۹/۲
رده بندی دیویی	: ۳۶۰/۷۶
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۲۹۳۰۸۰۱

سازمان های مردم نهاد، پیشگیری از تکرار جرم : نام اثر

سعیده رضائیان : نام مؤلف

بهاره عزت تبار : گرافیکست

کیسان : ناشر

ونیری : قطع

پیشگام : چاپ

اول/۳۹۹ : نو، چاپ

۱۰۰۰ نسخه : شمارگان

۳۰۰۰۰ تومان : قیمت

۹۷۸-۶۲۲-۷۲۹۳-۰۸-۱ : شابک

پیش گفتار:

برقراری امنیت، هدف والای سیستم عدالت کیفری است؛ دولت نیز در طول تاریخ گذشته تاکنون در جهت دفاع از حقوق انسان ها و اموالشان، افراد متجاوز را به اشکال مختلف مورد تنبیه و کیفر قرار داده است و برای حفظ نظم، آرامش، امنیت و تنبیه خاطی واکنش نشان داده است؛ اما در عمل قادر به ریشه کن کردن بزه کاری نبوده و همیشه در طول تاریخ؛ با بزه و بزه کار روبرو بوده است. در این راستا از زندان به عنوان یک ابزار کیفری بیشترین استفاده را نموده است. اما سؤال مهم و اساسی این است که آیا استفاده از زندان، بشر را به هدف آرمانی خود یعنی ملاح مجرم و پیش گیری از تکرار جرم رسانیده؟ یا خیر! این در حالی است که با افزایش بی رویه تعداد زندانیان، مشکلات و دشواری های اجتماعی، فرهنگی و... به وجود آمده است. با این حال هدف زندان نیز تقریباً امری غیرممکن است. این موضوع محققان را واداشته تا با اقداماتی در سطح پسا کیفری نسبت به بازپذیری مجرمین به اجتماع و پیش گیری از تکرار جرم گام بردارند. جرمات کشور ما و بسیاری از کشورهای دیگر نشان داده است که راه حل بسیاری از مسائل و مشکلات مربوط به حوزه ای اجتماعی بدون مشارکت اجتماعی میسر نیست و با توجه به این که نهادهای مدنی به عنوان نهادهای مستقل و بدون وابستگی به دولت ایفای نقش می کنند و به صورت داوطلبانه، با مقاصد غیرانتفاعی و در جهت رشد و توسعه ای فعالیت های اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و توسعه ای با وجود می آیند، پژوهشگران به این نتیجه رسیده اند که این نهادها می توانند در پیش گیری از تکرار جرم در مرحله پسا کیفری نقش آفرین باشند.^۱ رویارویی با مسائل اجتماعی همچون آسیب ها، اجتماعی تنها با بهره گیری درست و بهینه از توان ها و استعداد های موجود در شهروندان در قالب و چارچوب نهادمند و از طریق تدوین برنامه های مشارکتی قابل رفع است. بررسی تجربیات کشورهای که با استفاده از اهرم مشارکت مردم به مبارزه با تکرار جرم برخاسته اند حاکی از آن است که ادبیت اجتماعی بیش از اراده ای سیاسی، نیازمند مشارکت مردم است.^۲ از این رو لازم است جایگاه، لوازم، موانع و

۱. نجفی ابرنآبادی، علی حسین، تقریرات درس جامعه شناسی (جامعه شناسی جرم)، دوره کارشناسی ارشد حقوق جزا و جرم شناسی، تهیه و تنظیم مهدی صبوری پور با ویرایش حمید صادق نژاد، دانشگاه شهید بهشتی، دانشکده حقوق، تهران، ۱۳۹۱، ص ۳۲.

۲. شاه بهرامی، فرخ اله و پیشگاهی فر، زهرا و زال پور، کیانوش و بختیاری، تقی، تأثیر فعالیت های سازمان های مردم نهاد بر پیش گیری از ارتکاب جرم زنان سرپرست خانوار، فصلنامه مطالعات مدیریت انتظامی، شماره ۵۰۴-۵۱۸، ۱۳۸۸، ص ۴.

۳. پیش نویس قانون تشکل های مدنی info@iransdp.com

چالش‌های فراروی نهادهای مدنی برای پیش‌گیری از تکرار جرم در مرحله‌ی پسا کیفری مورد تحقیق و بررسی قرار گیرد.

بسیاری از مجرمانی که به هر دلیلی برای بار نخست زندانی می‌شوند؛ پس از آزادی، مجدداً مرتکب جرم می‌شوند و در اغلب موارد جرم موضوع تکرار به واسطه‌ی افزایش جسارت و حتی مهارت مرتکب، شدیدتر از جرم اول بوده و نتایج ناشی از آن نیز در نزد عموم بیشتر است. مجرم پس از تحمل مجازات با مشکلات عدیده‌ای مواجه است و در بسیاری از موارد آزادی وی به منزله‌ی بازگشت به محیط جرم‌زا می‌باشد. تعداد بسیاری از زندانیان نه تنها در دوره‌ی تحمل حبس دچار مشکلات روحی و روانی می‌شوند بلکه بعد از آزادی نیز با مشکلات زیادی مواجه هستند. عدم توجه خانواده، حمایت از زندانی آزاد شده یا ناتوانی خانواده در تحقق این حمایت، طرد و اخراج از محیط کار، عدم توفیق در یافتن شغلی مناسب و عدم حمایت دولت و دست اندرکاران نظام عدالت کیفری و بسیاری از معضلات دیگر همواره فرد را در معرض تکرار جرم قرار می‌دهد. این در حالی است که رنجی که دوران محکومیت خویش را سپری کرده است از استحقاق برابر با دیگران در برخوردی ایفای حقوق شهروندی بهره‌مند است. در عمده‌ی موارد لطمه‌ای که از تکرار جرم بر جامعه وارد می‌آید بیش از آسیب اولیه است. بنابراین توجه به مرحله‌ی پسا کیفری می‌تواند در مدیریت پیش‌گیری از ارتکاب مجدد جرم نقش مؤثری ایفا نماید.^۱

گرچه قانون اساسی در بند ۵ اصل ۱۵۶ وظیفه‌ی اصلی و اساسی را برابر جرم را به قوه‌ی قضائیه محول نموده ولی نهادهای مدنی مختلفی در کشور شکل گرفته‌اند که می‌توانند با اقداماتی در مرحله‌ی پسا کیفری از ارتکاب مجدد جرم توسط مجرم پیش‌گیری کنند. توجه به آحاد مردم و روان‌سازی فرایند توسعه در ابعاد انسانی و اجتماعی آن، برخورداری از جامعه‌ای گرم و اخلاقی، توجه به سهم و نقش روابط اجتماعی، توجه به ارزش‌های اخلاقی، هنجارهای مطلوب، تعهد، وظیفه‌شناسی، وجدان کار و مسئولیت‌پذیری در مقام نظر و عمل موجب توجه به سرمایه اجتماعی شده است. و نهادهای مدنی در جهت بازپذیری اجتماعی بزهکاران باید فعال شوند تا از قابلیت نهادهای مردمی برای جلوگیری از تکرار جرم استفاده شود بنابراین مطابق با این پژوهش به مسئولان اجرایی و قضایی پیشنهاد می‌شود که برای تأسیس نهادهای

۱. نصیری، جواد، بررسی حقوقی - جرم‌شناسی نقش ناجا در مرحله پسا کیفری، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه کاشان،

مدنی به داوطلبان آن کمک کنند و شرایط تأسیس چنین سازمان‌هایی را تسهیل کنند و سعی در قانونی و نهادینه نمودن این ارگان‌ها نمایند و بودجه‌ای را سالانه برای گسترش فعالیت این نهادها مقرر کنند و مجرمان را پس از اتمام مجازاتشان به حضور در این نهادها سوق دهند.

www.ketab.ir